

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Notă de informare privind jurisprudența Curții - Nr. 148

Ianuarie 2012

Sindicatul „Păstorul cel Bun” împotriva României - 2330/09

Hotărârea 31.1.2012 [Secția a III-a]

Art. 11

Art. 11 § 1

Libertatea de asociere

Neînscrierea unui sindicat al salariaților unei biserici: *încălcare*

În fapt – În aprilie 2008, un număr de 35 de membri ai personalului clerical și personalului neclerical din cadrul Bisericii Ortodoxe Române au decis să constituie un sindicat. Președintele ales a depus la judecătoria o cerere pentru dobândirea personalității juridice de către sindicat și înscrierea acestuia în registrul special al sindicatelor, însă reprezentantul arhiepiscopiei s-a opus. Reprezentantul sindicatului a reintrodus cererea, iar Ministerul Public i s-a alăturat. În mai 2008, judecătoria a admis cererea sindicatului și a dispus înscrierea acestuia în registrul special, conferindu-i astfel personalitate juridică. Arhiepiscopia a declarat recurs împotriva acestei hotărâri. Prin hotărârea definitivă din iulie 2008, tribunalul a admis recursul, a casat hotărârea pronunțată în primă instanță și, pe fond, a respins cererea pentru dobândirea personalității juridice și pentru înscrierea în registrul special al sindicatelor.

În drept – Art. 11: Personalul clerical și personalul neclerical își exercită atribuțiile în cadrul Bisericii Ortodoxe Române în baza unui contract de muncă individual. Aceștia primesc un salariu finanțat în majoritate din bugetul de stat și beneficiază de sistemul asigurărilor sociale de stat. Relația bazată pe un contract de muncă nu poate fi „clericizată” într-atât încât să facă excepție de la orice normă de drept civil. Astfel, personalul clerical și, cu atât mai mult, personalul neclerical al Bisericii, nu pot fi excluși din domeniul de aplicare a art. 11.

Respingerea cererii de înscriere a sindicatului reclamant se baza pe legislația națională. Pe de altă parte, cât timp respingerea cererii urmărea să împiedice o divergență între lege și practică în materie de constituire a sindicatelor în cadrul personalului bisericesc, măsura în cauză urmărea apărarea ordinii publice, care include libertatea și autonomia comunităților religioase.

Instanțele civile erau competente să se pronunțe asupra validității cererii pentru dobândirea personalității juridice de către sindicatul reclamant. Tribunalul a motivat respingerea cererii, pe de o parte, prin nevoia de a apăra tradiția creștin-ortodoxă, dogmele ei fondatoare și maniera canonică de luare a deciziilor, iar pe de altă parte, prin imposibilitatea legală a preoților parohi de a se organiza în sindicate, dat fiind că aceștia

exercită funcții de conducere în parohiile lor. Statutul sindicatului preciza că acesta din urmă intenționa să respecte și să aplice în totalitate dispozițiile legislației civile și normele bisericești, inclusiv Statutul și canoanele Bisericii. Revendicările sindicatului se limitau exclusiv la apărarea drepturilor și intereselor economice, sociale și culturale ale salariaților Bisericii. Recunoașterea sindicatului nu ar fi adus atingere așadar nici legitimității credințelor religioase, nici modalităților de exprimare a acestora. În consecință, nu erau întrunite în speță criteriile care definesc „nevoia socială imperioasă”: tribunalul nu a stabilit că programul pe care sindicatul îl prevăzuse în statut sau luările de poziție ale membrilor săi erau incompatibile cu o „societate democratică” și cu atât mai puțin că acestea constituiau o amenințare pentru democrație.

Motivele invocate de tribunal pentru a justifica ingerința erau exclusiv de ordin religios. Judecătorii nu au examinat efectele contractului de muncă asupra relațiilor dintre angajator și salariat, nici distincția dintre personalul clerical și personalul neclerical al Bisericii și nici compatibilitatea dintre reglementările interne și internaționale care consacră dreptul lucrătorilor de a constitui sindicate și normele bisericești ce interzic acest lucru. Aceste chestiuni prezintă o importanță deosebită în speță și, astfel, necesită să primească un răspuns explicit și să fie luate în considerare la punerea în balanță a intereselor aflate în joc. În plus, tribunalul a motivat respingerea cererii de înscriere a sindicatului prin prevederile Statutului Bisericii, intrat în vigoare în 2008, adică ulterior ocupării funcțiilor în cadrul Bisericii Ortodoxe de către diverșii salariați care erau membri ai sindicatului. Deși în prezenta speță contextul este unul deosebit, în special în virtutea locului ocupat de religia ortodoxă în istoria și tradiția statului pârât, acesta nu poate - de sine stătător - să justifice necesitatea ingerinței întrucât sindicatul reclamant nu a intenționat nicidecum să conteste acest loc și dreptul salariaților Bisericii Ortodoxe de a se organiza în sindicate a fost deja recunoscut, în cel puțin două situații, de către instanțele interne. Desigur, această recunoaștere este anterioară intrării în vigoare a Statutului Bisericii Ortodoxe, dar nu este mai puțin adevărat că a fost posibilă constituirea a două sindicate în cadrul clerului ortodox fără ca acest fapt să fie considerat nelegal sau incompatibil cu regimul democratic. Având în vedere aceste circumstanțe, motivele invocate de tribunal nu par suficiente pentru a justifica respingerea cererii de înscriere a sindicatului reclamant.

În consecință, în lipsa unei „nevoi sociale imperioase” și a unor motive suficiente, o măsură atât de radicală precum respingerea cererii de înscriere a sindicatului reclamant este disproporționată față de scopul urmărit și, prin urmare, nu este necesară într-o societate democratică.

Concluzie: încălcare (5 voturi pentru și 2 contra).

Art. 41: 10 000 EUR pentru prejudiciul material și prejudiciul moral.

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Redactat de grefă, prezentul rezumat nu obligă Curtea.

Apăsați aici pentru a accesa *Note de informare privind jurisprudența* ([Notes d'information sur la jurisprudence](#))